

100 ГОДИНИ ОТ БАЛКАНСКАТА ВОЙНА

ПАУН ВУЧКОВ

СПОМЕНИ ОТ МОЯ ЖИВОТ

БАЛКАНСКАТА ВОЙНА

Аз бях мобилизиран на 17 септември 1912 г. в 5-та рота на 37 пехотен полк. Тръгнахме от София, не помня коя дата беше, пеш до село Нови хан. Пренощувахме и през Вакарел, гр.Ихтиман, след това из една клисура, преминахме през останките на едно старо градище и покрай една могила - та в с. Ветрен. Там нощувахме две нощи и един ден. След това отидохме на гарата на Татар - Пазарджик. Качихме се на влака, та през Пловдив, Белозем, Старо Загоре, Ново Загоре и от там стигнахме град Ямбол. Там почивахме два дена. След това отидохме за едно село Залагач, а от там за Попово и от там стигнахме селото Паша Къой. На 5-ти октомври съобщиха, че войната е обявена. От там през селото Малък Боялък, та на границата на Дервиш могила. Турците напуснали границата. В първата нощ квартирувахме на границата на едно село Татарлар. През нощта заваля дъжд и на утрото провидохме джамиите в гр.Одрин. След 2-3 дена по тия височини, една вечер потеглихме за Одрин, но други ни заеха позициите. Земята се тресеше от артилерийска стрелба.

Понеже бехме към 1-ва Софийска дивизия, нашите части бяха насочени към гр.Одрин. Съобщи ни се, че гр.Одрин е окупиран и нашата дивизия направи фронт към Лозен град, но 1-ви и 6-ти полкове се натъкнаха на големи неприятелски части, насочени за помощ на гр.Одрин. Срещата стана при селата Сели Олу и Гечкенли. Там стана голяма битка, повечето с пушки-пушечна стрелба. Нашата бригада се подготви за помощ, но турците отстъпиха. На утрешния ден, 9 октомври ни съобщиха, че Лозен град паднал. Минахме през селата Сели Олу и Гечкенли. Видохме цели камари от раници и складове от пушки. Спрехме се на едно място, понеже бехме предни, ни се съобщи, че срещу нас се движи войска. Направихме окопи и чакахме, обаче войска нема. Потеглихме в тъмно, в кал и дъжд. Спрехме се в селото Герданли и на един връх на едно място нощувахме пред Лозен град. При селото Кавакали имаше изоставени коли, конусообразни палатки и оръжие. Този ден беше 14 октомври. Също ни се съобщи, че турците опразнили гр.Баба Ески. Аз вечерта чух като влизаха нашите войски в него с глъч, тропане на коне и кряскане на кокошки. Престояхме на едно място, като през нощта падна една голяма слана, щото наведе дърветата в гората.

Потеглихме и пред нас е вече Люле Бургас. Почнаха вече да се чуват оръдията-гърмежи на топовете, много близо до нас. Виждаха се и предните части на нашите войски да се пръскат във вериги и боен ред. Пред нас в едно низине е градът. Този ден беше 15 октомври и нашата дружина вече влезе в боен ред. Настъпихме и като погледнах другарите си, всичките имаха изглед на мъртъвци. Видох градът и нашите и турските позиции. Видох, че турците настъпват срещу нас. Мене ми се виде толкова отвратителна тая работа да стрелям на подобния си на мене. Този ден не открихме огън. Мръкна се. Направихме окопи. Аз съм много сладко заспал и сънувам, че се изкачих из една скала, също като Черньов камък. Като се събудих-ротата се строила.

Пристроих се аз и вървехме все назад. Ние останахме в поддръжка на нашия боен ред. Турците откриха огън и пуснаха в малкия обоз два шрапнели. Излезохме на един хребет, от който се вижда града като на тепсия, джамиите, къщите, улиците. Турците го опразнили, но откриха барабанен огън от пушки и топове и картечници срещу нас. Ние с голяма бързина се впуснахме в града и там се захрихме от огъна между сградите. Направи ни впечатление, че колкото срещнах тамошни човеци, всички говорят български, чисто нашия национален език. Изнесоха ни по улиците вода и ни даваха да пием. Турците откриха огън в града с пушки. На югоизточната страна от града са турските окопи и там са се укрили. Вечерта настъпихме и нашата част мина през гробищата. Даде се от наша страна сигнал за атака. Потеглихме в боен ред всичките части, намиращи се там. Забелязах, че с нас потеглили двама местни, цивилни лица без шапки. Те казаха: „Ще идем и ще изгоним турците“. Нашето настъпление се извършваше в тъмно вечерта. По едно време турците ни забелязаха и ни откриха пушечна стрелба. Ние се избъркахме и залегнахме, кой как може. Аз залегнах в окопа на шосето. Неприятелските куршуми взеха да бият по шосето. В същия окоп имаше и неколцина други войници залегнали. След прекратяване на стрелбата поканих залегналите до мен войници да станат, а те били избити. Даде се команда да се събереме. В това време се срещаме с Маринко Стойков и Атанас Грозин от с. Зимевица. И те служеха в Първи пехотен Софийски полк. Събра се нашия полк. Даде се нареждане кой може да отиде и провери на една височина над нас има ли турци. Аз излезох по желание с други. Турците беха напуснали окопите си. За тая ми заслуга ме произведоха ефрейтор. Върнахме се и се окопахме при града. През нощта полковият командир подполковник Панайотов дойде и даде заповед: „Раницата на всеки да бъде на гърба му и да бъде готов за бой!“ След неговото заминаване турците се приближили до нас и ни откриха стрелба. Понеже нашата рота се беше окопала в поддръжка и тя откри огън без заповед. Другите започнаха да протестират, че тех ще избиеме. Аз започнах да викам началниците да турят ред, но те не се явиха, нито се обадиха, а къде беха и защо не се обадиха отпосле не се узна, както и да е – турците отстъпиха.

На сутринта ниско над града падна мъгла. Ние видохме нашите и турските позиции, а те нас не видоха и излезоха на открито, та ги изгледахме добре. След като се вдигна мъглата, понеже сме на ниско, честата стрелба не правеше поражение. Но като погледнахме назад, убитите по нивата беха като снопи нападали. До към единадесет часа сутринта нашата артилерия от мъглите не можеше да действа, но като се разведри времето, над нас започнаха да свирят шрапнелите по турските позиции, а техната започна да заглъхва. От север нашата артилерия ги обстрелва. Ние вече не можехме да търпим да не погледнеме из окопите. Турските позиции се заглушиха от пукащите над тех шрапнели и гранати. Видохме, че един изскочи из окопа, след него още един, два, три – докато избегаха всичките. Нашите освободиха окопите. Мислехме, че сме малко войска, обаче като се строихме и кавалерията на няколко дивизии замина напред, тогава видохме, колко много наша войска е взела участие в превземането на този град. Докъде ги преследва нашата кавалерия не видохме, но техните биваци видохме изкопани от нашите гранати и шрапнели, та беха оставили платнищата си.

През нощта престояхме на бивак и се окопахме, но като завале снег и дъжд, и се напълниха окопите с вода, спяхме по драките. Там стояхме около една седмица и наблюдавахме вечерно време как от към Бунар Хисар се пръскат във въздуха и от двете страни шрапнели. Като ходихме в гр. Люле Бургас видохме, че в града беха надошли с автомобили много европейски кореспонденти да наблюдават военните действия. Дойде съобщение, че армията на Радко Димитриев напреднала. Потеглихме и ние. Пренощувахме на едно място и ни съобщиха, че на утрото ще атакуваме гр. Чорлу. После ни съобщиха, че турците го опразнили. Колко беше интересно нашето

настъпление към гр.Чорлу. До дека ти око види се виждат настъпващите части в боен и походен ред.

Тъкмо като влизахме в града беше 25 октомври. На Димитровден забиха камбаните, едно за църква, а и за нашето настъпление.

Нашата дружина в авангард се отклони на север от града през ниви, лозя и тутунища. На едно място ни посрещнаха три момчета. Излезоха от едно тутунище и ми направи впечатление, че говорят чисто официален български език. Стигнахме в едно село. Изкопах се окопи. Аз ходих в една къща на разговор с дедо Николаки. Той започна да хвали турската войска-вашата, българската, не е нищо пред техната. Аз му казах: а защо бегат от нас, като са по-силни? Той каза, че така се е случило, но те ще се повърнат и ще ни изколят. Като пристигнаха нашите главни сили, в авангард заминаха други, а ние се присъединихме към главните сили. През това време премина голямо количество войска. Две жени вадят из един геран вода и дават на войниците да пият и си говорят, че турците имат войска, но не е като българската. Казах на дедо Николаки, как ти се чини сега за българската?

-Аз мислех, че сте си само вие,но сега разбрах защо турците бегат от вас.

Като потеглихме в походна колона, насреща ни се явиха един свещеник и един селянин с коне и с висок грас ни приветствах с ” ура”, с „добре дошли братя българи”. В друго село след това, една учителка ни посрещна с децата. След второто село се изкачихме на едно било, което достига до Мраморно море.На източния му хребет се намира селото Чанта.Това било се вижда от с. Фенер и Чаталдженските височини.По върха му има изкуствени могили от тракийски произход. През този ден преминахме това било и стигнахме в едно село Кючук-сеймен, на което името бях забравил. Покрай това село минава водотека от гара Синикли. В една низина от лявата страна има чифлик с пребита кула.Изкачихме се на една издигнатина, на която се намира Фенер, гръцко село с две големи черкви. Къщите правени от чамови дъски по на два-три етажа. Вечерта стигнахме в селото Кадъ-къой. Там един войник умре от холера.На сутринта видехме града Силиврия. От морето един параход се обади с един гърмеж на топ. От един валог, който събира водите на селата Индже-къой, Елбасан, Чакъл-къой, се образува Чаталджанската река, която разделя Чаталджанската планина на две. Види се, от това носи името си Чаталджа.

В първия ден нашата част се изкачи на върха в горната част на дефилето, що образува помената река.От там се провиде гр.Чаталджа в един залив на Мраморно море. Железницата пристигна от запад и прави завой. Това дефиле продължава от Мраморно море до Черно море. Когато ние провидохме Чаталджанското дефиле, железопътната гара гореше. Отсреща се види един продългонат склон, който продължава до Черно море. В тоя склон има прорезани долини, обрасли с гора. Там се намират Цариградските укрепления. Покрай тоя склон се намират няколко села. Железницата от Чаталджа прави големи извивки, докато се изкачи по едно нагорнище за Цариград. Върнахме се назад и към западния склон направихме палатки от чимове, но не останахме в тях. На утрото потеглихме по шосето, което иде от гр. Силиврия през селото Индже къой низ поменатата рекичка, където има на шосето една чешма. Стигнахме под гр.Чаталджа на един чифлик с мелница и там пренощувахме. След това отидохме на позиция при една батарея от 4-ти артилерийски полк, при която намерих Цико Станков от с. Зимевица .Стана настъпление и от двете страни. Върнахме се пак на палатки. В това време холерата почна своето действие. Направихме преглед на нашата дружина.Представиха мене и неколцина от нашата рота , между които и Венко Славков от село Меча поляна. Туриха ни в холерична болница, която се намираше в един бостан и кой как може така си остана на дъжда и студа. Това беше в началото на месец ноември. Ние си направихме палатка далеко от болницата. Спреха ни храната, но ние

си купихме хлеб. На утрото отидохме да се миеме в една падина, където имаше вода. По тая планина имаше много добра вода. На тоя извор намерихме трима души войници, които се виждаше, че са интелигентни и един от тях имаше брада. Другарят ми ги познаваше, че са от гр. София. Тоя с брадата бил директор на една гимназия. И другите ги каза, но не ги запомних. Направи ми впечатление, понеже артилерията откри огън, че като се измиха, и тримата станаха на изток, така смирено и почтено, както едвам ли някога са правили това и почнаха да се кръстат. Аз като ги наблюдавах и попитах „има ли го, има ли го?“/вероятно.”има ли Господ“/.Един ми отговори „В София го нямаше, но тука се намира“. Характерно е това, че във военно време и учени, и прости войници, и най-големите началници, като се строиме, всичките без разлика се прекръстват.

В тая болница преседех две нощи и един ден и като видех при прегледа, че ми е нищо, казах на доктора да ме изпрати в частта ми. Частта се намираще при поменатата по-горе мелница под града Чаталджа. На тая воденица ни се забраняваше да пиеме и да се миеме и бехме заприличали на свине. На 4-ти ноември нашата част настъпи, а взвода ни остана охрана на една батарея и не взе участие. Успоредно с тая река по на изток се намира друга, която се казва „Кара су“. На едни места се преминава, но който тръгне ,вече не може се повърна и в нея много се издавиха.

Една заран виждам моя другар Венко Славков се разболел от корем и в лицето станал на звер. Отиде в болницата и вече не се върна. Така също намерих и Любен Кацаров, учител в с. Заселе, и той почина.

В хребета, който почва от гр.Чаталджа, помежду поменатите две реки беха нашите позиции. Една вечер, като отидох на тая позиция, ни се съобщи, че пред нас ще преминат парламентарии с бели флагове, да не стреляме по тях. Тъкмо към десет часа на утрото дойде един влак към Чаталджа и един от Цариград и носеха бели флагове.Срещнаха се на Чаталджанската гара и тогава боевете се прекратиха. Един ден ходихме в гр.Чаталджа и там намерих Стойко Христов от с. Заногле. Градът е под много стръмна скала на Чаталджанската планина и е доста беден. Седехме на тая позиция около 10 дена, откакто се прекратиха боевете.

В бивака, кдето ни беше позицията при воденицата, веднъж бех отишъл за вода. Гледам, че към мен се приближава един кавалерист с кон. Познах го, че е Христо Савов от с. Зимевица, обаче той не ме позна понеже бех урасъл с брада. Аз му се явих и той почна да се извинява и ми се похвали, че получил от дома писмо.

На 21 ноември на празника Въведение Богородично бехме на бивак при чешмата на Чаталджанското дефиле. Полковият командир подполковник Панайотов ни съобщи , че между България и Турция има сключено примирие. Същата вечер с един войник отидохме в с. Чакълкьой да си купя цървули, че моите се скъсаха. В това село намерих Илия Георин от Зимевица, та се почерпихме с ракия.

Не помня на коя дата беше, нашата 1-ва Софийска дивизия я смени 10-та сборна дивизия и нашия 37 пехотен полк замина за почивка в Епиватус, на брега на Мраморно море. Селото е изключително гръцко. Нашата рота вечерта преспа в училището, а после ни настаниха в една частна къща.В тази къща имаше едно момиченце Карафеля и едно момченце Кочо. Много стегнато село. Почти всички имаха ладии или лодки. Водата много добре обзаведена с два резервоара. Имаше две черкви. От това село е родом св.Петка/ Св.Петка Епиватска/. По горе от селото под една скала има подмол и в него едно кандило с икони. Много грижливо изметено и метличката там се съхранява.

На първото утро веднага отидох на брега на морето и се напих хубаво.След това почувствах веднага, че водата била доста солена. Седехме няколко дена и гледахме как преминават параходите далече от брега. Заран и в тъмно отивахме да се миеме на

морето и гледаме, че в ръцете ни се разпръскват светли точки, като свитки./ Според д-р Михаела Бешкова „биолог, това е светене на плактон“.

Като прекарахме няколко дена в това село, потеглихме покрай морето през местността Арап-тепе, през град Силиврия, та до село Япанджи.

В град Силиврия има една могила със старовремско кале, изградено от тухли и заселено. На запад от града през една низина има старовременен мост с тридесет свода на един път, който върви успоредно с морето. Отидохме в село Япанджа, оставено от турците. Има две джамии, от които една изгорена. В селото живеяха няколко семейства българи от село Синикли, понеже турците изгорили техното село и те се преселили тук. Имахме щастието да прекараме две сватби. Кум на една беше командира на полка и той отпусна военната музика. Те чисто на български говореха. На запад от село Япанджа има старовремско кале-зид от дялани камъни, почти разрушен, който почва от Мраморно море и отива към станция Курфали, а от там за Черно море. От Япанджа отидохме на гара Синикли да правиме землянки-палатки, въпреки че иммахме примирие. Стояхме едно известно време и след това се върнахме в село Япанджа и там ни завари новия бой. От там заминахме в една дълга долина, която прилича на нашата Дълга полена в Балдовин/ Балдовин или Балдуин-местност, западно от с. Зимевица и с. Заногe/. От там отивахме до гара Синикли да купуваме хлеб. На тоя бивак стояхме докъм 1 февруари 1913 година и почна да вали снег. След това отидохме в с. Фенер, гръцко село. Там стояхме до 1-ви март и сменихме 10-та дивизия. Ние заехме един чифлик на север от гр. Силиврия. На 5-ти март турците срещу нас настъпиха. Откакто се почна новия бой беха заели едно било при Чаталджа. От наша страна се предприе контраатака. От нашия полк взеха участие две дружини и настъплението стана в 6 часа вечерта. Турците настъпиха откъм Епиватус към Арап-тепе с всичките видове оръжие. Патрулът от нашата рота откри, че срещу нас в едно закрито дере се намира турска кавалерия, и че повечето от нашите настъпващи части се отправиха към морето, вследствие което на ляво от нас е останало мъртво, през което место турската кавалерия може да ни замине в тил. Нашият ротен командир с ротата си в един окоп даваше добра стрелба, обаче предвиде, че може да се намери в опасност от кавалерията. Той предложи, ако има някой желающ да донесе случая на полковия командир да прати или картещницата, или една рота при това место, изложено най-много на обстрелване и то в тъмно. Аз изявих желание да изпълня тая заповед – задача. Отидох при командира на картещницата. Той ми каза, че без заповедта на полковия командир нема да отиде. Отидох при полковия командир и му докладвах, че е нашата рота се намира в опасност. Боят продължаваше повечето с пушка и картещници. Където беше полковия командир не можеше да се излезе от многото неприятелски стрелби. Той ми каза да влезе в окопа и тогава да му докладвам. Аз му отговорих, че сега и да се запазя, пак ще трябва да пътувам до ротата. Командирът ме попита за името. Аз му го казах и той заповяда на адютанта си да го запише, за което получих кръст за храброст-IV степен. Командирът прати на помощ на нашата рота една полурота с поручик Димитров. Турците ни обстрелваха на месечина, но като пристигна полуротата отстъпиха и аз си отидох в моята рота и докладвах на ротния командир за изпълнението на заповедта му. Тая вечер падна убит един мой другар от Курило-Стоян Митров.

До 11 март почивахме, а на същата дата направихме общо настъпление. Нашата рота до вечерта пристигна над селото Шафра и заехме турските позиции над същото село. На 12 март бех на пост при нашата позиция и получих писмо от секретар-бирника Ангел Гелев, който ми пишеше, че в с. Зимевица имало цвет по сливите.

Тъкмо пред нашата позиция се беше окопала една батарея, в която беше Цико Станков от нашето село и тя стреляше по един параход до село Епиватус. Аз забелязах,

че турците срещу нас правят нова позиция, като с кола докараха кирки и лопати и почнаха да копят. Съобщих това на нашите и тая батарея веднага обърна дулата на оръдията над нашата позиция и като погоди новостроящата се турска позиция, те се разбегаха. На утрешния ден 13 март заехме с пристъп една могила и се окопахме, защото ни обстрелваха от морето. Една наша батарея се мъчи да прогони един параход. Успя да намери удобно място, и той веднага напусна към Цариград. Този ден ни съобщиха, че гр. Одрин е паднал. На примръкване настъпихме низ една рекичка, която върви успоредно с Мраморно море, а ние се направляваме на срещу Кум-Бургас. Тая вечер намерих ранен Ангел Здравков Диринов от с. Зимевица, махала Губислав. Изведох го назад и го предадох на превързочния пункт. Завърнах се в ротата и бидох назначен да знам къде е ротата, та по-лесно да бъдат доставени патроните. Четвърти артилерийски полк стреляше по южното крило на Чаталджанската планина и биеше в моста на Буюк чекмедже. На този ден доставих на ротата 4 сандъци патрони. През нощта срещу 16 март търсих ротата да и предоставя още патрони. Намерих я и се повърнах при патронните коне. Там намерих един войник, ранен под един слог-братовчед ми Пантелимон Маринков, изведох го и го представих на превързочния пункт. Повърнах се за патроните на ротата и при заминаването ми през една търница, един ме повика по име. Отидох при него, установи се, че е Иван Паунов от с. Искрец, ранен в едната нога и много кръв изтекло от нея. /Уточнение-Иван Паунов Найденов от Боянци, с. Искрец. В официалните военни сводки- „безследно изчезнал“/. Качих го на гърба си. Носих го 200 крачки и мислех да го пренеса в един чифлик, където имаше много ранени, обаче той ми много натежа и аз го поставих и сложих до едно място с вода. Почаках да се свести, но не можа. Аз го оставих на същото място, а до вечерта това място беше заето от турците, Този ден около 6 часа след пладне турците настъпиха и ни заеха позицията, обаче напреднаха само около два километра. Вечерта при проверка се установи, че нашия полк се повърна с 900 здрави войници, въпреки че от София тръгнахме по 300 войника в рота и че три пъти ни попълваха.

От нашето село на 16 март бяха убити – Иван Гьорин Чуколов, Стойчо Величков, Зарко Цаков, Цено Бенев Пулин. Ранени- Динчо Манолов Берев, Таки Паунов Демянов, Кола Костов Стефанов, Динчо Грозин Паунов и др. от с. Зимевица. Върнахме се на почивка в с. Индже Кьой, а след това в с. Елбасан, където ни завари примирието. Качихме се на северното крило на Чаталджанската планина и с бинокли видяхме Цариград.

Върнахме се на почивка в един чифлик на север от Арап-Тепе и на юг от Сюргюн-Кьой. Стояхме няколко дена и там ни завари подписването на Лондонския мир. В това време аз бех отишъл за вода. Кога се обърнах, войниците викат ура и си хвърлят шапките на високо. Като се върнах, полка строен и полковия командир ни поздрави с мир, но че нов конфликт със Сърбия и Гърция има и като си тръгнем за България, в София няма да се отбиваме, направо ще заминем за сръбската граница. Това вместо радост, повече ни разочарова.

От там на утрото потеглихме за гара Керкес-кьой. Престояхме един ден, качихме се на влака и то на покрива, та през Чорлу, Люле Бургас, Одрин, Мустафа паша /Свиленград/, стигнахме гара Ихтиман и от там вече гарите бяха задръстени от народ, посрещачи от местното население. През София минахме транзит и стигнахме Сливница. Некои веднага си тръгнаха за отпуска, но аз този ден бех дежурен по рота. В този ден се случи един инцидент. Един, селянин ли беше, гражданин ли, не можах да разбера, влезнал в бивака да си види сина, но дежурния по дружина ударил една плесница на този посетител. Па като рипна целата дружина и като се грабнаха пушките, та едва се усмириха.

На утрешния ден, аз още през нощта си заминах, та ми се съмна на Беледието /Беледие хан, Софийско/. Минах през с. Искрец и си отидох дома. Това ми пристигане беше най-голямото щастие в живота. Дома си бях оставил съпругата Наса, дъщерите Ангелина и Ана, и син ми Димитър, който беше на 8 години и през същата война се беше родил син ми Лозе. От Сливница си дохождах още един път до дома.

Б О Я Т С Ъ С С Ъ Ю З Н И Ц И Т Е

От Сливница в село Алдомировци дойде генерал Радко Димитриев, който държа реч, че ще се биеме със Сърбия. Стигнахме в с. Врабча. Почивахме няколко дена и от там през град Трън, Знеполе, Трънска клисура се изкачихме при поста в с. Власина срещу Букова глава и Власинското блато и открихме огън срещу намиращите се там сръбски части. На 24 юни 1913 г. сърбите се укрепиха на връх Чемерник срещу Власина.

Минахме през рекичката, която изтича от блатото. Изкачихме се под върха. През нощта пристигна заповед за отстъпление и се върнахме на нашата граница. Дойдохме до границата и се окопахме. Сърбите настъпиха, обаче нашите окачиха артилерията на един връх срещу Власина и Черна трава и не позволиха сърбите да настъпват. Вечерта пристигна втора заповед да се върнем в гр. Трън. Тръгнахме през една букова гора и ни се съмна към Знеполе. Съобщиха ни се, че вече се примирило. Но аз чух, че от Клисура гърмят пушки и видях, че нашите скъсаха телеграфните жици за Трънска клисура и развалиха един мост.

Най-ужасната картина беше тая, че местното население побегна с нас. Натоварили коне, коли, кой каквото можел, жени, деца, старци-пойде пищава. Ние, войниците, направихме протест срещу началниците, защо оставиха на произвол населението, обаче началниците взеха да повръщат частите към границата и местното население се успокои. Останалите се разположихме под Забелските ханове. След известно време заминахме на бивак над гр. Трън и правихме окопи на Малкия Руй. Там стояхме 10 дни. Ходихме в село Ломница. На дъскорезницата под гр. Трън научихме, че турците си взели гр. Одрин и че румънците завладели гр. Враца и Берковица. От това войниците окончателно изгубиха кураж.

След направата на тая позиция на Малкия Руй заминахме през селото Зелен град и захемме прохода Дъсчен кладенец срещу връх Тумба. Между Зелен град и Дъсчен кладенец намерихме един ранен войник от с. Искрец, някой си, Стоян от махала Гурновица. / Уточнение-Стоян Величков Павлов. Същият загинал по-късно през 1915 г. / Стоян бил под престрелката и на двете страни и стоял една седмица до един кладенец, където го взехме и предадохме на санитарите.

При поста Слишовци направихме стачка-протест, където воювахме със Сърбия, та отказахме да правиме вечеря. На утрешния ден стана примирието със Сърбия. След като се подписа в гр. Букурещ мирът на 13 юли 1913 година, заминахме по една скалиста река-наскоро изсечен в скалите път за Трънско Филиповци и на това място ни взеха всичките патрони и ни оставиха с празни пушки.

От там минахме покрай град Брезник, с. Габица и ношувахме в с. Росоман. След това през село Филиповци дойдохме в гр. София на площада пред болницата Майчин дом. Дойде цар Фердинанд да се извинява, че загубил войната и каза, че сега ще свиеме знамената за по-благоприятно време. Издадохме празните пушки в гр. София. Не не

дадоха влак, с цел докато заминат румънците от Мездра, Враца и Берковица, да не станат нежелателни инциденти. Пристигнах в с. Зимевица на 4-ти август 1913 г.

ПАУН ВУЧКОВ

/Текстът е част от „Спомени от моя живот „ на Паун Вучков, роден през 1876г. в с.Губислав,махала Мачища-тогава част от с.Зимевица./

Виолета Дичева

20.07.2013г.